

Príhovor Alexandry Demetrianovej (Saplinq, o.z.) na zhromaždení pri príležitosti IDAHOBITU 17. mája 2023 v Bratislave

Ďakujem za slovo a za priestor pre Saplinq. Ďakujem vám, že sa organizujete, že neváhate vyjsť do ulíc a dožadovať sa ľudských práv – pre seba i pre iných. Ďakujem, že sa spájame, spolupracujeme naprieč Slovenskom od Košíc po Bratislavu, že spoločne budujeme silné kvírfeministické a najmä transinkluzívne hnutie. Ďakujem vám všetkým, ktorí ste dnes prišli v solidarite s transrodovými ľuďmi a využívate svoje občianske práva i svoje privilégia v prospech tých, na ktorých tu extrémistickí a populistickí politici doslova poľujú.

Novela zákona o rodnom čísle nie je prvý útok na transrodových ľudí, je to ďalšia ofenzíva v organizovanej vojne antirodového hnutia, ktoré je globálne veľmi dobre prepojené, organizuje sa, je dobre financované. Svojich agentov a agentky ideológie nenávisťi voči rodovej rovnosti, voči ženám a voči kvír ľuďom má všade – v politike, v parlamente, vo vedení ministerstiev, v zdravotníctve i v iných zložkách štátu, ktorého zodpovednosťou je paradoxne napínať ľudské práva pre všetkých a odstraňovať prekážky či inštitucionálnu diskrimináciu. Je preto nevyhnutné vnímať pokus o znemožnenie právnej tranzície v širšom kontexte toho, čo sa dialo uplynulé roky.

V Saplinqu sme sa uplynulé takmer dva roky snažili advokovať za prijatie Metodického usmernenia pre medicínsku tranzíciu, ktoré sa na Ministerstve zdravotníctva tvorilo roky a bola za tým tvrdá práca aktivistiek a aktivistov, ale aj solidárnych lekároch a lekárov. Organizovali sme k téme nedostupnosti zdravotnej starostlivosti spojenej s tranzíciou aj okrúhly stôl, kde sa stretli transrodoví ľudia, ich rodičia, poradne pre LGBTI+ ľudí, ľudskoprávne organizácie, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, zástupcovia Ministerstva zdravotníctva i spravodlivosti, a všetci sa zhodli, že je nevyhnutné čo najskôr prijať usmernenie, skončiť tak s nútenými sterilizáciami transrodových ľudí a začať tak zlepšovať kvalitu i dostupnosť medicínskej tranzície. O konsenze tých, ktorých sa téma bytostne dotýka – osobne či odborne, nebolo a stále niet pochyb. Napriek tomu Metodické usmernenie nevydržalo ani týždeň, keď ho pre tlak ultrakonzervatívnych síl Ministerstvo pozastavilo. Následne sa muselo ďalší takmer rok čakať na schválenie diagnostických štandardov. V dôsledku transrodoví ľudia takmer rok po celej krajine narážali na právnu neistotu na matrikách a svojvoľné odmietanie právneho prepisu rodu. Keď už sa konečne podarilo prijať štandardy, prišla ďalšia rana v podobe novely Zákona o rodnom čísle – de facto zákazu právnej tranzície, ktorý by bol v priamom rozpore s usmernením a štandardmi Ministerstva zdravotníctva. Táto novela by odporovala judikatúram EŠLP, odporúčaniam Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), ide proti európskemu právu i ústave.

Ofenzíva pokračuje a graduje – antirodové hnutie si za pomoci väčšiny vládnej koalície v parlamente uzurpuje nárok na životy transrodových ľudí. Táto vládna koalícia a jej predstavitelia v Národnej rade nemajú právo hovoriť o demokracii, o právnom štáte, ktorého piliere neustálymi útokmi na kvír ľudí búrajú. Veľa sa dnes hovorí, najmä v súvislosti s blížiacimi sa voľbami, že Slovensko je v kríze, že jeho demokraciu ohrozujú extrémistické sily.

Pre transrodových ľudí však Slovensko nikdy nebolo demokraciou, pretože nevidí a nepočuje ich útlak, nedostáva sa im ochrany menších, po ich ľudských právach sa tu bez mihnutia oka šliapie. Sú to práva transrodových a všetkých kvír ľudí, ktoré sú dnes, nielen na Slovensku, frontovou líniou medzi demokraciou a extrémizmom. Nič medzitým neexistuje, žiadna šedá zóna. Je preto na mieste pýtať sa, čo s tým ako spoločnosť spravíme? Kedy sa konečne vymedzíme proti ultrakonzervatívnemu útlaku? Niet demokracie a právneho štátu bez inklúzie a dôstojného života transrodových ľudí. Preto je načase, aby sa ozvali všetci a všetky, ktorí tvrdia, že sú za rovnoprávnosť. Je načase vymedziť sa proti pseudovede, odmietnuť politické kresťanstvo, ktoré vymazáva ľudí a upiera im právo na existenciu a poslať extrémistických a opresívnych politikov a političky navždy do zabudnutia.